VAASAN HALLINTO-OIKEUS
Korsholmanpuistikko 43
PL 204
65101 Vaasa
p. 029 56 42611
f. 029 56 42760
s-posti vaasa.hao@oikeus.fi

H00081/17
8.5.2017

Eduskunnan ympäristövaliokunnalle
YmV@eduskunta.fi

Viite: Ympäristövaliokunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksen 43/2017 vp johdosta, kuulemistilaisuus 9.5.2017 klo 10.00

Ympäristöministeriö on varannut aiemmassa vaiheessa tilaisuuden antaa lausunnon kysymyksessä olevien muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta, ja tästä oheen liitetystä lausunnosta ilmenee hallinto-oikeuden kanta lainuudistusta koskevassa asiassa.

Koska lainmuutoshanke on ollut kuulemiskierroksella ja koska siitä on valmistunut hallituksen esitys, on syytä vielä arvioida edellytyksiä uudistuksen toteuttamiselle ja sen vaatimaa resurssitarvetta.

Muutoksen jälkeen Vaasan hallinto-oikeuden päätöksistä vesi- ja ympäristölupa-asioissa ei voisi valittaa korkeimpaan hallinto-oikeuteen ilman valituslupaa. Vesiasioiden osalta tämä tarkoittaisi paluuta vanhan vesilain mukaiseen järjestelmään, jossa Vaasan hallinto-oikeuden edeltäjänä toimineen Vesiylioikeuden päätösten osalta oli voimassa valituslupamenettely. Ympäristövalitusasioiden käsittely Manner-Suomessa keskitettiin Vaasan hallinto-oikeuteen jo vuonna 2000. Entiseen Vesiylioikeuteen verrattuna nykyinen Vaasan hallinto-oikeus on huomattavasti suurempi ja asiantuntemukseltaan laaja-alainen. Hallinto-oikeudella on käytettävissään vesi- ja ympäristöasioissa 8 vakinaisessa virassa olevaa ja 2 määräaikaista tekniikan tai luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomaria. Henkilökuntaresurssi tälle vuodelle on 74,7 henkilötyövuotta, ja henkilökunnan pitkäaikainen kokemus ja erityisosaaminen vesi- ja ympäristöasioissa antavat mahdollisuuden suoriutua lainuudistuksen edellyttämistä tehtävistä. Korkeimman hallinto-oikeuden kykyä ja valmiutta ottaa valituslupajärjestelmän vallitessa tutkittavakseen kaikki ennakkopäätösarvoiset sekä painavien syiden perusteella muutkin vesi- ja ympäristöasiat ei voi epäillä millään perusteella.

Jotta muutoksenhaun tarve saadaan pienemmäksi, on hallinto-oikeudessa tarvetta käyttää entistä useammin laajempia kokoonpanoja, joissa on mukana sekä tekniikan alan, että luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari. Jos nähdään tarvetta muuttaa hallintoviranomaisen tekemää päätöstä, on asioiden selvittämistä ja asianosaista kuulemista edelleen kehitettävä siten, ettei muutos tule kenellekään yllätyksenä ja aiheuta tämän vuoksi tarvetta valitusluvan hakemiselle. Jo tällä hetkellä hyvässä vaiheessa olevaa koulutusta sekä työprosessien hallintaa etenkin laajoissa yhteiskunnallisesti merkittävissä hankkeissa on kehitettävä. Vesiasioiden kuulemismenettelyn siirtäminen kuulemiskanslian hoidettavaksi vaatii yhden työntekijän lisää tilanteen ollessa se, että ympäristöasioiden kuulemismenettelyn siirtyessä hallinto-oikeuden vastattavaksi 1.9.2014 ei tehtävän hoitamiseen myönnetty lisäresursseja, vaikka kuulemiskansliaan täytyi sijoittaa kolme työntekijää. Hallinto-oikeudella on lisäksi tarve saada vakinaistaa kolme määräaikaista tuomarin virkaa sekä saada kaksi tuomarinvirkaa lisää. Kokonaisuutena kysymys ei ole nykyisiin henkilö- ja määräraharesursseihin nähden

suuresta lisäyksestä, mutta jo tehdyt ja tulevat työmäärää lisäävät muutokset edellyttävät vastaavaa resurssien tarkistamista.

Vesi- ja ympäristöasioissa annettujen päätösten laatutasoa voidaan mitata niiden pysyvyydellä korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Pelkkä muutosprosentti ei kuvaa laatua riittävästi, koska muutetuksi katsotaan sellaisetkin tapaukset, joissa on muutettu ainoastaan lupamääräyksiä valitusten tultua kuitenkin pääosin hylätyiksi. Tämän vuoksi hallinto-oikeudessa on nyt selvitetty korkeimman hallinto-oikeuden viime vuonna antamien päätösten osalta se, paljonko muutoksia on tehty ja minkälaisia asioita ne ovat koskeneet. Oheisen 4.5.2017 laaditun selvityksen mukaan KHO on vuonna 2016 ratkaissut Vaasan hallinto-oikeuden päätöksiä vesi- ja ympäristöasioissa koskevia valituksia yhteensä 253. Lopputulosta on muutettu 60 valituksen johdosta, joka merkitsee 23,7 % kaikista, mutta pääosassa eli 34 valitusasian osalta kysymys on kuitenkin ollut vain yhden tai useamman lupaehdon muuttamisesta. Suuria muutoksia on tehty vain 26 valituksen johdosta mikä vastaa 10,3% valitusten kokonaismäärästä. Tämän perusteella voi arvioida, että hallituksen esityksessä mainittu vuoden 2015 valituslupien hyväksymisosuus, joka on KHO:ssa vaihdellut 14 ja 22 prosentin välillä, voi toteutua myös vesi- ja ympäristölupa-asioissa.

Kokonaisuutena on katsottava, että hallituksen esitys on kaikilta osin toteuttamiskelpoinen ja että siinä esitetyt muutokset auttavat korkeinta hallinto-oikeutta suuntaamaan voimavarojaan kaikkein merkittävimpien asioiden käsittelyyn ja lyhentävät muutoksenhakuprosesseja ilman että tästä aiheutuisi haittaa asianosaisten oikeusturvan tai ympäristöarvojen suojaamisen kannalta.

Ylituomari Jaakko Kellosalo

Vaasan hallinto-oikeus

Liitteet:

Vaasan hallinto-oikeuden lausunto 17.3.2017 H00043/17
Vaasan hallinto-oikeuden kirjaamon selvitys 4.5.2017